



В. М. Бабиченко, З. С. Бондаренко, Н. В. Ніколаєва

Кліматичне районування

КЛІМАТИЧНЕ РАЙОНУВАННЯ – виділення на поверхні Землі або в окремих її частинах (материк, океан, країна тощо) територій з порівняно однорідними кліматичними умовами, зумовленими спільністю кліматоутворювальних процесів. За допомогою К. р. розробляють класифікацію [клімату](#). Розрізняють К. р. заг. (генет.) та галузеве (прикладне). Заг. К. р. базується на територ. закономірностях формування клімату в результаті взаємодії різних типів повітр. мас та співвідношення їх протягом року. Найчастіше використовують клімат. класифікації Б. Алісова, [Л. Берга](#), М. Іванова, М. Будико, А. Григор'єва, Г. Селянинова, [В. Кеппена](#). В основі К. р. тер. України – класифікація Б. Алісова, за якою К. р. Землі базується на особливостях заг. циркуляції [атмосфери](#). За цією класифікацією країна розміщена переважно у клімат. зоні помір. широт (рівнинна частина, Укр. Карпати і Крим. гори), що характеризується переважанням повітр. мас помір. широт (утворилися внаслідок трансформації як океан., так і континентал. повітря). Відповідно до особливостей циркуляції атмосфери та з урахуванням типу ґрунт.-рослин. покриву, у межах яких лежить рівнинна частина території України, виділяють клімат. області. До пн. атлантико-континентал. клімат. області віднесено зони мішаних, широколистяних лісів, Лісостепу та Укр. Карпати; переважає перенесення повітр. мас з Атлантич. океану, що поступово трансформується у помірно континентал. У складі пд. атлантико-континентал. області – степ. зона, зокрема і степ. частина Криму та Крим. гори; характерні найбільші континентальність та посушливість. Клімат. області мають широтну спрямованість, однак під впливом циркуляції атмосфери у межах однієї клімат. області є відмінності у кількис. показниках метеорол. величин, через що всередині областей виділяють також клімат. р-ни, пов'яз. з фіз.-геогр. особливостями території. Для вузької смуги узбережжя Азов. і Чорного морів (до межі поширення бризу) властивий примор. клімат. Укр. Карпати і Крим. гори характеризуються своєрід. клімат. умовами, спричиненими вертикал. поясністю, орогр. особливостями схилів різної крутості та експозиції, значною протяжністю, місц. циркуляцією атмосфери. В Укр. Карпатах клімат змінюється від м'якого передгір. до клімату альп. луків. Зокрема, на Закарп. низовину, захищену з Пн. і Пн. Сх. гір. пасмами Укр. Карпат, велику кількість тепла і вологи приносять пд. циклони. У Крим. горах представлені варіанти ліс. атлантико-континентал. клімату, на високогір. ділянках – клімат гір. луків. На пд. схилах проявляється вплив моря, особливо у розподілі кількості опадів, а також у

виникненні фенів (вітрів, що дмуть з гір). Пд. берег Криму належить до середземномор. клімат. області (тепла волога зима, жарке посушливе літо і тривала тепла осінь).

Рекомендована література

1. Клімат України. 2003;
2. Національний атлас України. 2007 (обидві – Київ).

Бібліографічний опис:

Кліматичне районування / В. М. Бабиченко, З. С. Бондаренко, Н. В. Ніколаєва //
Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І.
Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних
досліджень НАН України, 2013. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-8463>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України
([докладніше](#)).